

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΖΩΓΡΑΦΟΙ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΟΙ ΕΡΩΤΕΣ ΤΟΥ ΓΚΟΓΙΑ

μαχαιρώνε μέσα στους δρόμους. Τό πρώτο του ειδύλλο. 'Ο φρενιασμένος άντραστής. 'Ο Γκόγια στη Ρώμη. 'Οπου καταδικάζεται εις θάνατον! Πώς εσώθη. Στην 'Ισπανία. Τό έργον του. 'Ενδοξος, πλούσιος, λατρευμένος. 'Η γκρινιές της συζύγου του. 'Ο έρωσ του με την πανέμορφη Μαρία Τερέζα. 'Η κουφαμάρα του. 'Ο θάνατός του κλπ.

Στά μέσα περίπου του προπερασμένου αιώνος, την 30 Μαρτίου 1746, ο' ένα μικρό χωριό κοντά στην περιφημη Ισπανική πόλη Σαραγόσσα, γεννήθηκε ο Γκόγια, ένας από τους μεγαλύτερους ζωγράφους, ζωγράφοις. Στην παιδική ηλικία του, ο μέλλον ένδοξος ζωγράφος, παρουσίαζε όλα τα ψυχικά γνωρίσματα των ανθρώπων του τόπου του. 'Ηταν τραχύς, πεισματάρης, βίαιος. 'Ο πατέρας του Γκόγια—γεωργός κατά τους μέν, έργατης βαφέας, κατά τους άλλους—ήταν σκυθρωπός και άμιλητος και στη συμπεριφορά του άπώτος. 'Υπέφερε πολύ άπ' τη φτώχεια του, με η ύπερηφάνια του δεν τόν άφηνε να παρακαταθή σε κανέναν. 'Όταν πέθανε δε, δεν άφησε στην οικογένεια του πενήταρα τριακιστή!..

'Αντιθέτως με τον πατέρα του, η μητέρα του Γκόγια, η Ντόνα Γκράτσια Λουιστένης, λένε ότι καταγόταν από μία πολλά άραγενζική οικογένεια ευγενών. 'Όσοι την γνώρισαν όμολογούν ότι ήταν μία ωστή άρχοντίσσα, με λεπτούς τρόπους και με καλλιεργημένη ψυχή.

'Όταν έγινε έπτά χρονών ο Γκόγια έπαιξε με τους γονείς του στη Σαραγόσσα, την ένδοξη πρωτεύουσα της 'Αραγωνίας. 'Έκει ε-

μεινε δασκατρία όλόκληρη χρόνια, σπουδάζοντας ίχνογραφία, ζωγραφική και όσα μαθήματα έδιδασκονικο τότε στα σχολεία της 'Ισπανίας. 'Από την Σαραγόσσα έπαις ο Γκόγια στη Μαδρίτη. Και έδω μοσολαβίί μία περίοδος της ζωής του άρκετά σπουδαία, κατά την διάρκεια της οποίας φαίνεται πως ο νεαρός Γκόγια έκανε άρκετές τρέλλες. Μία μέρα μάλιστα τον βρήκαν κοντά τα ξεμωφώματα, ξεπλωμένο καταγής σε κάποιο δρόμο κακοφτιαγμένο, μ' ένα στολέτο μηνημένο στους ώμους του! Γιά τό περιστάτικό αυτό έλέχθησαν πολλά. 'Ο ίδιος ο Γκόγια δεν θέλησε να φανερώσει τίποτε σχετικώς μ' αυτό και μόνο ύστερα από χρόνια διηγήθησε τι του είχε συμβεί.

'Επρόκειτο φυσικά γιά κάποια γυναικοδοξία. 'Ο νεαρός ζωγράφος ήταν τρελλά έρωτισμένος με μόν ώραιότητα τοπέλλα, την Ντολορές 'Εσκαρπίλλο. Μη μπορώντας να την συναντήσει, γιατί η Ντολορές βρισκονταν υπό άσπηση επίτηρησι, της έστειλε με την ύπερηφάνια της ραβατάκια και περνούσε κάθε μέρα σχεδόν άπ' τό σπίτι της, με την έλπιδα πως θα την έβλεπε. 'Η Ντολορές άναστροφέντο στο αίσθημά του και ίσως τό ειδύλλιο αυτό να κατέληγε και σε γάμο, αν κάποιος νέος που έπίσης αγαπούσε τρελλά την Ντολορές χωρίς έκείνη να τον άναγαπά, δεν άνταλαμβάνετο της σχέσης της με τον Γκόγια. Τρελλά και λυσοσμένος άπ' τη ζήλεια του ο νέος αυτός, άπεφάσισε να σκοτώσει τον νεαρό άντραστή του. Και μία καλή νύχτα τον μαχαιρώσε, έπιτεθείς έαφινικά άναντιον του!

'Ο Γκόγια μπρός στο έξοπασμα του άγρίου αυτού μίσους φοβήθηκε, και μολονότι αγαπούσε τρελλά την Ντολορές, έφυγε από τη Μαδρίτη γιά την 'Ιταλία.

'Αλλά και στη Ρώμη όπου πήγε είχε άλλες κάλι μπερδεψοδοξίες και περιπέτειες. Μιλήχηκε με την δικαιοσύνη και καταδικάστηκε εις θάνατον. 'Όστόσο κατάφερε να την γλιτώσει, χάρις στην επέμβασι των πρέσβων της 'Ισπανίας και της Ρωσίας. Διηγούνται ότι ένδοξο βρισκόνταν στη Ρώμη ο Γκόγια, κατείχετο από μία περιεργότητα ηνια. Του άρεσε να σμαρφαλώνη με επιδειξιότητα άκροβάτου σε ώρισμένα πανώφια μνημεία και μετ' να χαράξή πάνω στο μάρμαρο τόνομά του ή δ.ι. αλλο του έρχόταν από το νού.

'Η άρκετά τριμυμώδης ζωή του Γκόγια δεν τον έκανε να παραμελή τη ζωγραφική. Μελετούσε, άντιγράφε έργα περιφημών ζωγράφων, έσχεδιάζε, και ο' ένα διαγωνισμό που είχε προκηρούξει η 'Ααδημία Τεχνών της Πάρις πήρε τό δεύτερο βραβείο. 'Εξ άλλου από τότε άκόμη είχε άρχίσει ν' άποκτά θαυμαστά. 'Ο πρέσβης της Ρωσίας, χάρις στην επέμβαση του όποιου εσώθη από βέβαιο θάνατο, τόσο τον έκτιμούσε, όστε του έπρότεινε να τον πάρη μαζί του στη Ρωσία. 'Αλλά ο Γκόγια, μολονότι ή πρότασις ήταν συμφερότατες, δεν έδωχθη.

'Η άναγαρήσιος του από την 'Ιταλία κλείνει την πρώτη περίοδο της ζωής του Γκόγια. Τό 1771 τον ξαναβρίσκουμε στη Σαραγόσσα. Είπε πια είκοσιπέντε χρόνων, άρχίζει να φημιζεται ως ζωγράφος και του άναθετούν την διακόσμηση μιας εκκλησίας. Μετά την έργασία αυτή έ-

λαβε μέρος ο' ένα διαγωνισμό όπου άνέλαβε τη ύποχρέωση να εκτελέση κάποια άλλη διακόσμηση με λιγότερα χρώματα από τους συναγωνιστάς του. Χάρις στις έπιτυχίες αυτές ή φημη του ένδοξος του μεγάλους άρκετά. 'Ο Γκόγια ώστόσο δεν ήταν εύαριστημένος, Διψούσε ευτυχερούς όρίζοντας. Και τό 1775 ξαναπήγε στη Μαδρίτη. Λίγο όμως πριν φύγη άπ' τη Σαραγόσσα παντρεύθηκε με την άδελφή ένδοξο συναδέλφου του, με την όποια άπίκτησε τέκνο-οι παιδιός, άπο τα όποια ζώσε μόνον ένα του έφησε.

'Η μεγάλη φημη του Γκόγια άρχισε κατά τη δεύτερη του μετάβηση στη Μαδρίτη. 'Η έπιτυχία του ήταν άλληλάλληλες και τραβούσαν την προσοχή όλου του κόσμου. 'Ιδίας άρχισε να κερδίζει τώρα την εκτίμησι της κολής κοινωνίας. 'Η άριστοκράτισσις της Μαδρίτης εμπανόβαναν στο έργοσφίρου του ποζόσφουσι για τα πορτραίτα της. 'Ο Γκόγια δεν πρόφαινε να ζωγραφίτη. 'Ηταν άκούρατος στη δουλειά. 'Υπολογίζεται ότι άφησε τριακόσια πενήντα έργα, παραγωγή τεραστία για ένα ζωγράφο!..

'Όπως τό οικογενειακή του ζωή δεν έπιγανε καθόλου καλά. 'Η γυναίκα του εξήλεσε και του έκανε κάθε μέρα σκαφές. Και με τό δικηο της. 'Ο άντρας της όχι μόνον δεχότανε τις όμορφότερες γυναικίς της Μαδρίτης στο έργοσφίρου του, αλλά και την άπατοσύνη με μία άπο τις πιο κομψές, και πιο χαριστομένες πελάτισσες του, την δούκισσα Μαρία ντέλ Πιλάρ Τερέζα Κατερίνα ντ' 'Αλμπε.

Της έξαιρετικής αυτής με την όμορφιά της γυναικίς σός' ναια πάμπολλα πορτραίτα, κερμαμένα από τον Γκόγια, γιατί ο τρελλά έρωτισμένος ζωγράφος δεν χόρταινε να ζωγραφίτη τό ειδύλλιο του.

'Η δούκισσα Μαρία-Τερέζα άνήκε σε μία από τις άριστοκρατικότερες οικογένειες της 'Ισπανίας και ήταν έκκοικη, όχι μόνον γιά την όμορφιά της, αλλά και γιά τό πνεύμα της. Χαριστομένη νεοιάντ, δεκαέτη χρονια νεώτερη άπ' τον Γκόγια, βρισκονταν διαν την γνώση ο' ένδοξος ζωγράφος, ο' όλο τό άνθοβόλημα της όμορφιάς της. Ποιά γυναικα δεν είχε κάνει τέτοια έντίπασα στο Γκόγια. Τόν κατέκτησε από την πρώτη στιγμή. Μία ή έρα—δεν είχαν άκόμη συνδεθεί με τους δεσμούς του έρωτος—καθώς ή ζωγράφος στο έργοσφίρου του, έξαφνα πέταξε την παλέτα του και τά πινέλα του, έτρεψε κοντά της, της έπραξε τό χέρι και της έξομολογήθηκε τον έρωτά του!..

«*Αν μου έλεγε όχι, θα σκοτωνόμουν*» έγραψε ύστερα από λίγον καιρό ο' ένα φίλο του, έξομολογούμενος τον έρωτά του. 'Αλλά ή καλή δούκισσα δεν τον ειπε όχι. Του ειπε ναι, γιατί κι' αυτή τον ειχε αγαπήσει τρελλά από την πρώτη στιγμή που τον ειδη.

'Η δούκισσα, όπως ήταν φυσικό, έπηρεάσε βαθύτατα τον Γκόγια. Τόν έκανε σχεδόν ν' αλλάξη τρόπο ζωής. Γιά τά κομψά του κοστούμα, και γιά την χλιδή της ζωής του μιλούσε όλόκληρη ή Μαδρίτη.

Τά χρόνια ώστόσο περνούσαν. 'Ο Γκόγια γενοτός ευτυχομένος, έχοντας πλάι του πάντα την αγαπημένη του φίλη και περιστοιχιόμενος από θαυμαστά. 'Αλλά κατά τό 1800, πάνω στα 60 περίπου χρόνια, τον βρήκε ένα άτύχημα: έλασε την άκή του. Τό άτύχημα αυτό τον έκανε μισάνθρωπο. 'Απέφυγε τις συναιστροφές και γιά να ζήσει έντελώς μόνος, άποσφύρηκε σε μία βίλλα κοντά στη Μαδρίτη...

'Η κατάκτησις της 'Ισπανίας άπ' τον Ναπολέοντα του έστράλιε έπίσης πολύ. Και δέν τό άουχούσε ποτέ αυτό στο μεγάλο Γάλλο μακατητή.

Τά τελευταία του χρόνια ο Γκόγια τά έζησε μακριά από την 'Ισπανία, τον περισσότερο καιρό στη Γαλλία. 'Εκτός από την κουφαμάρα του ύπέφερε τώρα και από διάφορες περιέργους κρίσεις, την αιτία των όποιων δεν μπορούσε να έξηγήση κανείς. Τό 1825 τον βρισκουμε στο Μπροντά, φιλοξενούμενος από κάποιο φίλο του. Παρά τό γήρας του και την κλονισμένη ύγεια του, δουλεύει άκόμη αδιάκοπα. Συντροφιά μόνη ειχε πια τό φίλο του και μία γυναίκα που τον περιποιόταν.

Τό βράδυ της 16. 'Απριλίου 1826 αισθανθήσε έξαφνα μία δυνατή άδαιθιασι. Ζήτησε να ξεπλωθή. Σε δύο ώρες ή κατάστασις του έξευροτέρεψε και όταν ξημέρωσε ειχε κόλας πεθάνει!.. 'Ηταν πια ο' όδοντα δύο χρόνων.

Ο Γκόγια (Αποποισοποιγραφία)

